Тыднёвік Магілёўскі

№ 3 (3)
4.04.97

Сон розуму

РЭДАКТАРСКІЯ НАТАТКІ

Велікодныя выходныя дні падаравалі рэдкую цяпер магчымасць сустрэцца з сябрамі, пасядзець за святочным сталом, ацаніць непраходзячую мудрасць аб раскошы чалавечых дачыненняў. Аднак не такая ўжо і радасная гэтая раскоша, бо размовы цяпер вядуцца выключна пра палітыку і цяжкае жыццё. Як калісьці ў СССР.

Размовы гэтыя, праўда, з дзіўным акцэнтам. Пра родную сваю дзяржаву людзі гавораць так, як гавораць аб нябожчыку пасля вяртання з могілак: ён быццам яшчэ тут, толькі што быў, але ясна, што яго няма і больш не будзе. Расія цікавіць больш, пра яе ведаюць праз два каналы тэлебачання ўсё. Прозвішчы расійскіх палітыкаў так і лётаюць над сталом. А з беларускіх імёнаў адно толькі і гучыць: Лукашэнка. Па маёй просьбе ніхто не змог назваць больш трох імёнаў запар беларускіх членаў кабінета. Ніхто не ведае старшыню Нацыянальнага сходу (ці як ён там называецца?), ніхто не ведае што такое ніжэйшая і вышэйшая дэпутацкія палаты. Усё, што тычыцца апазіцыі —нагул практыкаванне з трыма невядомымі. Нейкія пагалоскі толькі і даходзяць — таго быццам пасадзілі, той з'ехаў за мяжу, пра таго зусім ніколі не чулі.

Не магу сказаць, што сябры мае і знаёмыя людзі недасведчаныя або абыякавыя людзі. Зусім не. Аднак у размове раз-пораз не толькі аб расійскім спорце, эстрадзе і кіно, а і аб палітыцы толькі і чуеш звыклае: нашы, нашы, нашы... Вось Балтыка ўжо не наша, Украіна таксама, розныя там былыя сацыялістычныя браты — тым больш. Забыліся, як і не было. У іх сёння ўсё сваё: і праблемы, і цяжкасці, і здабыткі, і памылкі. У іх свой дом і сваё жыццё. Адсюль і сталіся для нас нецікавымі.

У нас свайго няма. Усё цягнем галовы на ўсход, нібы птушкі, што пакінулі на зіму родныя мясціны і не дачакаюцца вяртання.

Не чуем і не слухаем ні сэрцаў сваіх, ні ўрокаў гісторыі, ні людзей разумных, што ў жах прыходзяць ад дзіўнага і дзікага нашага імкнення пазбавіцца краіны, якуюназначыў на зямлі разам з тутэйшым народам Бог. Імкненне не быць гаспадарамі свайго роднага кута і дома, сваіх жыццяў і жыццяў сваіх нашчадкаў.

Каго потым абвінавацім, калі ўся гэтая зацея з аб'яднаннем абернецца паражэннем і расчараваннем? Знойдзем, каго! Не сябе ж, вядома. Як не лічым вінаватымі сябе ў тым, што закрэслілі ў рэферэндумным кветку нацыянальны сцяг, а пакінулі паспешліва намаляваны ў ідэалагічных майстэрнях савецка-камуністычны чырвона-зялёны штандар. Як не лічым сябе вінаватымі ў тым, што аддалі галасы за "новую" канстытуцыю, не прачытаўшы яе да канца. Як перанеслі нават Дзень нараджэння краіны з рэальнага на міфічны... Усё былі шам — не мы. Не мы, наадварот, і прэзідэнта выбралі, пра якога так рэдка можна пачуць цяпер паважаныя словы.

А можа ўсё гэта і сапраўды няпраўда? Спім мы, прачнемся — і ўсё будзе не так, а нармальна... Толькі гэта такі сон, што пазбаўляе жыцця. Існаванне не пазбаўляе — жыцця! Калі прачнемся, жыць будзе позна. А жыць трэба зараз, цяпер, кожны дзень і кожную гадзіну. У гэтыя Велікодныя дні — каталіцкія і праваслаўныя — разумеецца гэта асабліва ясна. Прыслухайцеся...

Генадзь СУДНІК,
рэдактар ТЫДНЁВІКА.

"Зварот да вертыкалі"

У нашым распараджэнні ёсць ліст З.Пазьняка, дасланы ім з палітэміграцыі. Гэты ліст да тых, хто працуе ў органах выканаўчай улады, у пракуратуры і судах, у праваахоўных органах.

Зянон Пазьняк добра ведае сітуацыю і грамадскі настрой, якія пануюць зараз на радзіме. Ён вымушана апынуўся за яе межамі, усё часцей гавораць аб тым, што хутка лідэр БНФ вернецца дадому, каб непасрэдна кіраваць дзеяннямі апазіцыі ў яе барацьбе за незалежнасць краіны, дэмакратыю і наспеўшыя рэформы.

Тым часам рэжым упарта працягвае сваю тупіковую і самагубную палітыку, робячы яе закладнікамі многіх людзей. Да іх і звяртаецца З.Пазьняк у сваім лісце, які мясцовыя арганізацыі БНФ рассылаюць цяпер персанальна кожнаму вертыкальшчыку. А мы знаёмім чытачоў з асноўнымі фрагментамі гэтага дакумента.

— Я шмат каго ведаю з вас асабіста, ведаю ваша становішча, дачыненні з дзяржаўнай маёмасцю некаторых адказных асобаў. Год раней мой зварот, магчыма, быў бы бессэнсоўным. Мае меркаванні не былі б успрыняты, як не ўспрымалася ў вашым асяроддзі нічога, што казаў Народны фронт.

Калі пераможа Народны фронт, — кажа ваш прэзідэнт, — то вам ўсім разам "канец". Магчыма, так бы і сталася, чыстка б была. Але Лукашэнка распачаў расейскую акупацыю Беларусі. Пад пагрозай апынуліся наша незалежнасць, наша дзяржава і наша нацыя. Нельга дапусціць, каб прадалі і ўтапілі ўвесь народ.

Я думаю, што перад небяспекай страты дзяржавы і ў інтарэсах беларускай нацыі — лепш, каб была іншая развязка —канец дыктатуры. Таму я — за амністыю.

Не патрабуйце гарантыяў. Бо гарантыя і для палітыка, і для прайдзісвета адна —толькі слова. У вас вялікія магчымасці не рабіць, не памнажаць зло. Тады грамадзтва сцвердзіць сябе. Тады зберажэм Беларусь.

Зянон ПАЗЬНЯК,
старшыня Беларускага Народнага Фронту "Адраджэньне".
18 сакавіка 1997 г.,
г. Варшава.

Тут нашыя
песьні,
тут наша
багацьце,
Тут жытняе
мора,
магілы дзядоў,
І родныя хаты,
і людзі,
як брацьці,
І казкі, і слава
мінулых часоў...

Тварог як сродак падтрымання дэмакратыі

Заходжу ў тую выбарчую нядзелю ў харчовы магазін і ўжо які тыдзень бачу, што тварагу ў продажы няма. Ніяк не злаўлю. Уздыхнуў і збіраўся сыходзіць, як раптам пачуў, як адна кабета кажа другой: "Схадзі на выбары. Там таго тварагу колькі хочаш!"

Пабег і я на выбарчы ўчастак. Заходжу. Людзей, акрамя выбарчай камісіі, нікога. Затое ў пустым буфеце колькі хочацца і тварагу, і тварожных батончыкаў —толькі бяры. Узяў. Але ж такога прадукту не накупішся на месяц наперад. Адна надзея, што на многіх участках выбары не адбыліся, значыць будуць паўторныя. Цяпер буду сачыць, каб ізноў набыць без чаргі дэфіцытныя прадукты.

Марк ШЛЯФЕР,
магіляўчанін.

Полушепотом о главном

Пролог

Незадолго до моего прихода Владимир Шанцев, руководитель могилевского филиала Фонда поддержки демократических реформ им. Льва Сапеги, имел не самый приятный разговор с представителем компетентных органов. Это в какой-то мере наложило отпечаток и на наш разговор, в котором хватало умолчаний и многоточий. И все время не покидало ощущение, что фиксируется каждое слово... Сейчас, когда уже и президенту известно, кто такой Л.Сапега и, более того, он даже сослался недавно на Великого канцлера в положительном смысле, — я не просила моего собеседника поведать читателям о Л.Сапеге. Мы беседовали исключительно о движении, названном его именем. И вот что у нас получилось, если опустить мои наводящие вопросы, а оставить ответы В.Шанцева в виде монолога.

Об истории идеи

В начале девяностых годов, когда не стало "руководящей и направляющей силы", в обществе исчез некий стержень, что положило начало его дезорганизации, лихорадочному поиску новых идей. И тогда группа могилевских депутатов предложила обратиться к опыту соседних стран, в частности к системе их парламентаризма. Побывали на некоторых семинарах, завязали первые связи. Потом зарегистрировались как Фонд имени Льва Сапеги. Не случайно. В его времена на территории, на которой мы живем, была европейская держава, а Статут ВКЛ был образцом для всей Европы. История обошлась с Беларусью не лучшим образом, теперь многое надо начинать сначала.

О желаемом и действительном

Основное внимание мы уделяем проблемам местного самоуправления как неотъемлемой части демократического и открытого общества. Сегодня у нас местного самоуправления практически нет: все предлагается сверху и все решается наверху. Даже бюджет территории несамостоятелен, нет и независимой от центра кадровой политики. У советов сейчас полномочий меньше, чем даже было при советской власти. Мы готовы в любой момент предложить идеи, разработки и обобщенный опыт.

Об отношениях с властью

Мы не теряем контактов с местной властью и депутатами. Ведь местное самоуправление это именно то, что их и должно волновать. К тому же профессионалам международный опыт знать нужно обязательно, хотя бы для кругозора. Мы проводим семинары и направляем на них не только работников власти, но и представителей партий, общественных организаций. А недавно мы организовали постоянный клуб молодых лидеров, в котором собираются лучшие инициативные студенты из всех наших институтов. В клубе на днях прошла интересная психологическая игра, которую консультировал кандидат наук, доцент О.Тугай. Молодежи понравилось, будем продолжать работать.

О финансировании

Наш проект первоначально получил грант Фонда Сороса и Фонда Евразия. В прошлом году на эти средства провели международный семинар с участием специалистов из Германии. К этому проекту проявило интерес и правительство этой страны. Работа продолжилась и в этом году, недавно с поддержкой немецкого правительства провели семинар у нас. Хочу обидеться на прессу, местные газеты сообщили

об этом вскользь и вдогонку события.

О политической лояльности

Фонд наш не политическая организация и мы стараемся соблюдать все требования закона в связи с этим. Хотя для нормального существования Фонда, как и для всех нас, нужно больше политических свобод. Иногда, как гражданину, удается делать полезные вещи: например, будучи наблюдателем на последнем референдуме, настоял на закрытии участка, где было особенно много нарушений. К нашему белорусскому парламенту отношусь также, как и все европейские страны. Это не парламент, а на международном политическом языке — хунта. Особенно тревожит, что у нас недопустимое отношение к оппозиции. Она не враг, а естественная часть любого демократического общества. Неудобства, которые она причиняет власти, несравнимы с тем ущербом обществу, который приносится ее отсутствием.

О интеграции

Кто-то хочет извлечь для себя из этого кратковременную политическую выгоду, не думая о народе. И в России разобраться бы со своими проблемами, и у нас также. Вместо этого идеологическое отвлечение народа. И спекуляций на эту тему недобросовестных много: Европа объединяется! Там действительно объединяющих начал больше, чем здесь. Но ведь не пропагандистских, а экономических, правовых. Процесс никто не форсирует, все прошло свои естественные этапы и периоды, у многих государств Европы уравнены все параметры жизни и другие условия. И то, как мы видим, никто не спешит с чрезмерным и непродуманным объединением. Жить в добром соседстве, соблюдать одни законы и т.д. — совсем не означает, что надо раствориться в другой стране.

О перспективах

Беларусь станет нормальной европейской страной. Иначе и быть не может. Но развитие наше задержано. Мы уже потеряли хорошие стартовые условия и теряем время сейчас. Обидно.

Эпилог

Владимира Шанцева на недавних выборах не зарегистрировали кандидатом в городские депутаты по надуманному поводу. Что, казалось бы, может быть в политическом смысле безобиднее организации, которая поддерживает демократические реформы, просвещает людей, помогает учебой работникам власти, депутатам, молодежи, которая депутатами станет завтра. И денег не прочит. Но для власти сегодняшней опасна сама идея свободы и открытости, потому что заразительна.

Наверное, Беларусь и в самом деле станет европейской цивилизованной страной. Ведь нередки случаи, когда в семье алкоголиков растут совершенно непьющие дети. Как говорится, многое в жизни происходит от противного. Жаль только, что противного у нас хоть отбавляй.

Саша ГЖЕЛЬСКАЯ.

Бліскучы канцлер

4 красавіка 1557 года нарадзіўся Леў Сапега — адзін з самых слынных і выдатнейшых людзей беларускага Сярэднявечча. Ён быў выдатна адукаваным і высока культурным чалавекам. Не толькі па тых часах, але і па сённяшніх мерках.

Будучы адным з набліжаных да караля Рэчы Паспалітай і падканцлерам Вялікага княства Літоўскага, ён у цяжкія гады, з 1581 па 1587 выратаваў Княства як самастойную беларускую дзяржаву.

Леў Сапега стаўся таксама аўтарам Статута 1588 года, які і па сённяшні дзень прызнаецца ва ўсім свеце выдатнейшым дакументам, па якому жыла дэмакратычная і вольная тагачасная Беларусь. Яму, Льву Сапегу, на пасадзе Вялікага канцлера, выпала выключна цяжкая задача пазбегнуць як захопу Беларусі з боку Польшчы, так і Расіі.

Леў Сапега памёр у Вільні на 77-м годзе жыцця і пахаваны ў тамтэйшым касцёле святога Міхаіла. Ягонае шматцяжкае жыццё, яго патрыятызм і розум, ягоныя палітычныя і ваенныя здабыткі вартыя вечнай памяці ўдзячных нашчадкаў.

Прапануем некалькі думак Л.Сапегі, падабраных для публікацыі журналістам

Юрасём Півуновым.

З творчай спадчыны Льва Сапегі

...Мудрацы розных часоў лічылі, што ў кожнай дзяржаве прыстойнаму чалавеку даражэй за ўсё свабода. Няволя ж настолькі агідная, што ад яе трэба пазбаўляцца ўсімі сродкамі. Таму людзі, якія паважаюць сябе, не павінны шкадаваць ні маёмасці, ні нават свайго жыцця, каб не трапіць пад жорсткую ўладу няволі. А тыя, хто зрабіўся паднявольным, але мае свабодалюбівы, незалежны характар, таксама не павінны цярпець над сабой непрыяцеля. І не толькі нейкага чужаземца, да якога трапілі ў палон, але і свайго тутэйшага. Дзеля гэтага і створаны законы — тыя аброць і цуглі, якія будуць стрымліваць кожнага нахабніка ад усялякага гвалту і самавольства і не даваць яму магчымасці здзекавацца са слабейшых і бяднейшых ды прыгнятаць іх: каб не мог багаты і магутны паводзіць сябе так, як яму пажадаецца.

Галоўнай мэтай законаў ва ўсім свеце з'яўляецца падтрыманне ў грамадстве такога становішча, каб кожны мог захоўваць у непарушнасці добрае імя, здароўе і маёмасць і не цярпець з боку іншых ніякай шкоды. У гэтым і заключаецца наша свабода, якой мы ганарымся перад іншымі хрысціянскімі народамі...

Прашу сачыць, каб у суды і трыбуналы выбіраліся людзі не толькі дасведчаныя і добрыя, але набожныя і дабрадзейныя, якія б не для ўласнай выгады і на шкоду чалавеку з-за сваёй хцівасці і за хабар законы парушылі, а выключна прадугледжаным парадкам дзейнічалі, зберагаючы святую праўду і справядлівасць.

"Причем здесь их личные автомобили?" — подумали мы, прочитав статью президентского представителя

Главный инспектор Главного управления кадровой политики Администрации Президента Республики Беларусь Тамара БЕЛКИНА:

"Я привык быть депутатом", -- так ответил мне один из постоянных обладателей депутатского мандата

Статья была опубликована в "Могилевских ведомостях" накануне недавнего очередного тура выборов в местные Советы. Чтобы не вмешиваться в ход выборов, свой отклик на эту публикацию мы предлагаем теперь, после их завершения.

Первое впечатление от прочитанного в МВ было таким: не может быть! Прочитал еще раз: да нет, так и написано. Как говорится, черным по белому. Опубликовано в официальной газете, по-старому говоря, в "органе" местной власти. Подписано официальным лицом — словом, директива, адресованная не столько избирателям — что они могут? —сколько, вероятно, властям и избирательным комиссиям. Эти могут многое: результаты всех последних выборов и особенно референдума, убедительное тому подтверждение.

Статья, хотя и была посвящена, как сказано, выборам, однако не затрагивала ничего, что имело бы отношение к политике. Названные в ней кандидаты в местные депутаты рассматривались не с точки зрения их партийной принадлежности или предлагаемых депутатских программ, что было бы естественно и даже необходимо. Аналитический взгляд брошен на них с неожиданной стороны, которая, казалось бы, навсегда осталась в нашем советско-коммунистическом прошлом: зависти и подозрительности.

Выборы — не больше, чем повод. Президентский в нашей области представитель в полном соответствии с официальной точкой зрения считает, что никакой политической жизни в стране нет. В основу его аналитического взгляда положен "железный" рабоче-крестьянский принцип: имущественный. С подкупающей тщательностью у выбранных для анализа претендентов перечислены все их автомобили, другое имущество, названы близкие родственники, прорекламированы производственные достижения. (Со страхом подумалось, а что если по фамилиям и адресам этой публикации пойдут "с благородной целью" наведения справедливости наши, отнюдь благородством не отличающиеся, доморощенные робин-гуды? Оправдание у них будет не менее железное, чем и логика автора публикации: богатый (по нашим, конечно) меркам — значит, враг "трудового народа", президента и создаваемой им системы).

В этой системе не место предпринимателям, акционерам, банкирам, коммерсантам, фермерам. Все эти понятия, а значит и стоящие за ними люди, у нас антигосударственные, антинародные. "Я свой народ за цивилизованным миром не поведу" (А.Лукашенко).

Конечно, у экономически свободных и предприимчивых людей зарплата значительно больше, чем та, которую "дает" простым рабочим и крестьянам президент со всем своим окружением. Но ведь и работают они по-разному. Думаю, многим из предпринимателей сегодня не позавидуешь, даже и их машинам. Среди моих знакомых такие есть и я свидетельствую, что менее всего им сейчас до "красивой жизни". Тут бы под подозрение бдительной и ревнивой власти не угодить, за решетку не быть препровожденным, а то и пулю бы не схлопотать (постучите по дереву).

Нет, уровень красивой, удобной и обеспеченной жизни определяется у нас не личным талантом и упорным трудом. Это автор хорошо чувствует, точно знает и приветствует. Этот уровень у нас определяется отношением к власти и с властью. Я хотел раздобыть для этой статьи перечень хотя бы только "домсоветовских" автомобилей и стоимость их содержания. Оказалось, что это огромный секрет. Слуги народа не склонны афишировать те "скромные" льготы, которыми пользуются, конечно, исключительно в служебных целях. Хотя я знаю одного начальника, который начал свою должность с приобретения, за государственный счет разумеется, "31-ой" служебной "Волги" с тонированными стеклами, а всех дел у него вне кабинета — съездить на обед и обратно. Автомобиль, особняк, путевка, заграничная учеба детей в обмен на службу и пока ты на службе — вот советский рецидив, прочно укоренившийся в Беларуси. С какой стати кто-то еще может иметь такие же права, хотя бы и за свой счет?! Не важно, что эти права он имеет от Бога, или, мягче сказать, от родителей. Родился, вырос, живет, работает — и может себе позволить иметь все, на что может зарабатывать. Об этом, кажется, и рассуждать-то в наше время неловко...

Нет, дело все-таки тут в политике. Всякие там "безлошадные" демократы были отрезаны от выборов еще на далеких подступах. А вот некоторые "из сомневающихся, колеблющихся" в отношении президентского курса, проскочили в избирательные списки. По ним и был нанесен удар, хотя бы и завуалированный. Но с обостренным чувством интуиции: предприниматель объективно не может быть "коммунистом", то есть не может быть за нынешнюю экономическую политику — значит ему и не место в депутатском зале.

Вот и весь секрет праведного "рабоче-крестьянского гнева" официального лица, представляющего в нашей области самого президента.

Настойчиво подчеркиваю это по той причине, что после публикации прошло достаточно много времени, а никакого опровержения из любого должностного кабинета или от другого официального лица на пафос и смысл той предвыборной статьи, не прозвучало.

Значит, мы вправе думать: такая точка зрения, такая политика — официальные.

Геннадий СУДНИК.

Валадар Цурпанаў. Рабочы на заводзе ЖБВ. У дэмакратычным руху ад пачатку яго ўзнікнення. Здаецца зусім натуральным, што нядаўна Валадара са значнай перавагай у галасах ад іншых прэтэндэнтаў выбралі старшынём Магілёўскай гарадской філіі БНФ.

У мясцовых адпаведных органах ён даўно на заметцы. Затрымлівалі неаднаразова, штрафавалі. Але ўсё гэта праходзіла па адміністратыўнай лініі. Цяпер жа пасля дэкрэту N 5 такія людзі могуць арыштоўвацца і трымацца за кратамі. Гэта і адбылося з Валадаром у Менску падчас дазволенага ўладамі мітынгу з нагоды чарговай гадавіны Беларускай Народнай Рэспублікі.

Свае прыгоды ён апісаў для нашай газеты ў вершаваным выглядзе, што сведчыць не аб спалоханасці затрыманца, на што разлічвае ўлада, а аб аптымізме і спакойнай перакананасці. Нам спадабаўся ягоны твор і мы прапануем яго чытачам.

Курорт... альбо нататкі затрыманца

Байка

Дзень быў сьвяты — нядзеля, калі ўсе вярбу сьвяцілі. Рашыў на Менск, а чаго дзеля — на мейсцы потым паглядзім.

Сталіца ўсё ж. Касьцёл Чырвоны непадалёк ад цягніка. На плошчу люд сьцякаўся роўна, каб пакрычаць крыху "ура".

Бо можа іншае на мэце было ў людзей? Спытай ты іх...

Аднак натоўп сябе ўквеціў, узьняўшы гожыя сьцягі:

На белым сьнезе кроў разьліта — вось спалучэньне! Бы магніт

мой позірк цягне й самавіта памкнуўся я да людцаў тых.

Ды дзе там... Вось жа пёс хітрэчы! Такога выкінуў "казла":

Я крок зрабіў на пляц... і плечы адчулі жудасны цяжар.

Якіясьці постаці у бруднай шэра-зялёнай апране

павісьлі на руках й марудна, зацята помяць іх назад.

А потым хуценька кудысьці за дом, далей з вачэй людскіх

(тут супраціў быў бяз карысьці, бо вельмі шмат было там іх).

За домам "варанкі" чакалі. Мяне й кінулі ў адзін.

Пры гэтым шчыра пагражалі "...у пысу даць разоў тузін..."

Я ж не адзін вось так "папаўся". Вязуць. Я думаю: "За што?"

Здаецца, п'яным не валяўся, злачынства ў чым тады маё?

II

Прывезьлі хутка ў пастарунак. Бо вы ж уцямілі, сябры,

што міліцэйскія харугвы там людцам рвалі рукавы.

Мяне — ў падвал, а там багата сядзіць маладзенькіх хлапцоў.

Яны з галінкамі (бо сьвята!) вярбы ішлі сабе ў Касьцёл.

Як там сядзеў, гадзінаў колькі, ня буду вам распавядаць:

нічога вартага настолькі не адбылося, каб казаць.

Але ж хлапцоў пасля прагону, нібы злачынцаў (дзіва што)

прад апаратам фірмы "SONY" паадпускалі.

А я падумаў: "Гэта ж во мажліва робяць картатэку,

каб потым прэміі даваць. Ці медалі".

Таго сакрэту чамусьці нам не давялі.

III

А я сяджу, чаргу чакаю, пакуль напішуць пратакол.

Амаль усіх паадпускалі... А як жа я? Ў суддзі пракол!

Ніяк ня хоча адгукацца на вокліч з цэнтру Магілёў,

вось мне і кажуць не сьпяшацца, "адпусьцім зараз, будзь здароў!"

Аддалі пашпарт, я — за дзьверы (трэба хутчэй адсюль зьнікаць!)

Ды толькі — каб яго халера! — камлутар ліст пачаў шпурляць,

а там напісана, што дома закаранелы я бунтар.

Ну, тут я спынены, вядома, адразу быў, каб нават мар

не меў вось так пазьбегнуць кары за вольны надта свой шпацыр.

IV

Дзядзькі ў мундурах зноў паперу ўзялі у рукі, і пяро

даволі жвава зарыпела і ў пратаколе давяло,

што я на плошчы ля Касьцёла крычаў пра дрэннага цара

ды пра міністраў (іх наўкола так шмат), што нібыта пара

ўсіх пагнаць мятлою добрай, і тым парушыў я Дэкрэт...

Мяне павезьлі да астрогу, але ж у першы не бяруць,

і так занадта многа такіх, як я, сюды вязуць.

Вось жа патрапіла мне Доля! Сталіца месца у турме

ня знойдзе тым, хто пошук Волі на плошчах й вуліцах вядзе!

Завезьлі ў сельскі сьпецпрыймальнік. І шэсьць такіх жа небарак

зьмясьцілі ў камеру. Начальнік сказаў: "Па двое трэба спаць".

Бо нараў толькі там чатыры. Яно і лепей: удвох цяплей,

бо к ранку костачкі б астылі, а так нічога й весялей.

V

Наступным днём у суд павезьлі, а там я "нумарам" зьдзівіў.

Кажу: "Ня буду — хоць ты трэсьні!" — без тлумача штосьць гаварыць".

Ізноў вярнулі ў пастарунак, а нанач цэнтар мяне ўзяў:

з сядзеўшых шмат хто "падарунак" —мільёнаў колькі атрымаў.

Другую ноч удвох з "калегай" на мулкіх нарах правялі.

К абеду зноў картэж прыехаў, а я ім —новенькі матыў:

— "Павінен мець я па закону ў судзе свайго прадстаўніка!"

Гляджу, яны ўжо блізка скону ад гэткіх выбрыкаў хлапца.

Пагрозы тут пачалі сыпаць, што пойдзеш трыццаць дзён сядзець,

і не за нейкі дохлы мітынг, а як бамжына-ёлупень.

VI

Прыймальнік на Прылуцкай зноўку мяне "ласкава" запрасіў.

Начальнік кажа: "Што ж ты, хлопец? Зачым жа галадоўку абвясьціў?"

Хаця ўжо другія суткі і так ня ем, бо не даюць.

а тут дайшлі такія чуткі: надоўга многіх "закрываюць".

Апошняй гэта ночка стала, і гэтым разам я адзін

сядзеў у камеры, дзе ўдала зьмясьціцца можа і тузін.

Памерз крыху, бо з шчылін, вокнаў скразьняк цяпло ўсё выдуваў;

праз паўгадзіны з нараў скокнуў ды танчыць нават пачынаў.

Дзесьці ў дзевяць наглядальнік такімі словамі зьдзівіў:

— "Вось, хлопец да цябе у госьці які эскорт прыбыў, глядзі!

Відаць, ты нейкай Ягамосьці даволі добра насаліў!"

— "А што тут дзіўнага, панове? Мо гонар будзеце вы мець

з таго, што ладзілі ахову таму, хто можа (з цягам часу) будзе Прэзідэнт!"

— "Ну, ты і мовіў, хлопец родны! Ну, ты загнуў! Аж душыць сьмех...

Ну, добра: вось тлумач народны і прадстаўнік табе ў судзе".

VII

Падчас судовага працэсу сяржанты блыталіся так,

што было ясна: інтарэсу "валіць" мяне у іх няма.

Суд сваёй "жорсткай" пастановай прызначыў трое сутак мне,

зазначыў пэўнаю ўмовай, што іх ужо я... адсядзеў.

На тым "курорт" меў заканьчэнне. Пагаладаў, паезьдзіў шмат, міліцыянтаў атачэньне сваім зрабіць імкнуўся нат.

Ды вось шкада — удзелу ў фэсьце, дзеля якога ў Менск рвануў,

пазбаўлен быў. Каб іх чэрці! (За словы гэтыя даруй!)

Але ж урэшце досьвед маю цяпер уласны я аб тым,

як "палітычных" там прымаюць й таму дзялюся зараз ім.

ЗАТРЫМАНЕЦ

Магілёў — Менск — Магілёў

Сакавік 1997 г.

Пісьмо ў рэдакцыю

Святая прывілея — выбар

Пользуясь появлением Вашей, действительно новой, газеты, хочу поделиться с читателями своими мыслями о нашей стране и о нас самих. По моему глубокому убеждению, выбор между моделями государственного устройства, политическими партиями и их программами и т.п. происходит не на участках для голосования, а намного раньше, внутри каждого человека. Этот выбор, основанный на осознании себя личностью, отличной от всех других, для тебя естественен и очевиден. И в день, допустим, референдума он всего лишь эпизодически подтверждается.

Когда человек не способен дать отпор реальному, бессовестному попиранию его неотъемлемых прав, даже еще сильнее: когда он в принципе не понимает, что эти его права, по существу, отменены, —кто или что поможет ему "проснуться"? Церковь? Но она не занимается подобным просвещением. А численное преимущество "православных коммунистов" доказывает их абсолютную глухоту к основам религии: терпимости, справедливости, чистоте помыслов. То же молчаливое большинство книг, как будто, совсем не читает. Одухотворенный пример литературных героев, судьбы их авторов, мученические и прекрасные, на себя примерять никто не согласен.

Но — прервем этот перечень грустных "аксиом". Коль я затронул тему Нравственности вкупе с политикой в Беларуси, то не могу обойти единственных, по моему мнению, обладателей и выразителей воистину христианского мировоззрения. Людей, известных у нас в том числе и как политическая партия.

Я, например, всегда голосовал за идеи Народного Фронта потому, что они —сама Культура белорусов, воплощаемая живыми людьми (а не "каменными" пиджаками с догмами вместо лиц), для которых чувства любви к ближнему, неприятия лжи — естественны и органичны.

Надо ли доказывать, что человек, исповедующий такие взгляды последовательно и искренне, невзирая на политическую или иную конъюнктуру, и есть лучший народный представитель?

В этой связи мне совсем непонятны намерения людей, говорящих о том, что лидеры Фронта не понимают, что декларируемые ими ценности не к месту, не ко времени, и надо не так. Это, мол, не воспринимается населением. А, простите, пишущий эти строки — не часть того же населения? Или я последний, кто в недавнем прошлом, что называется, "прозрел"? Как раз фронтовцы, на мой взгляд, отлично понимают и выражают эту основную посылку демократии: нельзя врать ни сегодня, ни завтра, никогда.

Ответьте себе на простой вопрос. Что для вас безопаснее: антисоциальный, антикультурный бунт, начавшийся после выборов президента или логичная, необходимая работа над благоустройством своего дома, открытость для мира и поистине межнационального общения?

Выбор здесь, повторяю, не только политический, но и нравственный. Мы выбираем между хамством и доброжелательностью, наглостью и порядочностью, воровством и взаимопомощью. Другими словами, кто предпочтительнее в качестве: а) соседа по квартире, б) начальника по службе: Лукашенко или Пазьняк? Антонович или Ходыко?

Если большинство белорусских избирателей назовут своими кандидатами первых, то, казалось бы, надо ставить на несчастной стране жирный крест. Тем более, скажете вы, что так уже и произошло. И теперь выбирать что бы то ни было будут только и исключительно за нас.

Однако справедливо, на мой взгляд, и такое суждение: Добро всегда возможно отыскать и в себе, и рядом с собой. Потребность в нем вольно или невольно будет выводить людей к свету и правде. Не все из тех, кто протестуют сегодня против "равенства в нищете", узаконенного властью, всегда отдавали предпочтение категориям Культуры, Свободы и Права.

Когда отдельный, частный человек совершит тот выбор, о котором я говорил, то он легко различит среди "широкого" спектра полуправды, демагогии и пустых фраз только свою, родную ему истину. А всего остального "добра" просто не заметит. И тогда его конкретный гражданский голос ни в малой доле не удастся заглушить. Вхолостую будут скрежетать башни БМП и пыхтеть моторы ЗАКов. Не сработают тяжелые тюремные затворы. И заказная ложь бархатных "закадровых" баритонов, наскоро сляпанная по худшим образцам пропаганды советских времен, никогда и ни у кого не найдет спроса.

П.СТАНЧЫК,

сябра вашай газеты.

Не трэба нам лекаў нямецкіх!

"Мы апынуліся перад сцяной" —заявіў доктар філасофіі Зігфрыд Піркер, кіраўнік нямецкай дэлегацыі з горада Аммербух зямлі Бадэн-Вюртэнберг на прэс-канферэнцыі ў Магілёве.

Сп. Піркер прадстаўляе Саюз "Жыхары Аммербуха дзецям Беларусі", які ўжо 6 год супрацоўнічае з камітэтам "Дзеці Чарнобыля" (Магілёў). За гэты час звыш 150 маленькіх жыхароў самых забруджаных радыяцыяй месцаў Магілёўшчыны здолелі палепшыць сваё здароўе ў ФРГ, прычым, дзякуючы нямецкаму боку, нашым дзецям гэта нічога не каштавала. А некаторыя юныя магілёўцы былі нават бясплатна прааперыраваны ў нямецкіх клініках і атрымалі магчымасць нармальнага паўнацэннага жыцця. Саюз штогод дасылае ў Беларусь лекі і прадукты харчавання, медычнае абсталяванне і адзенне. Жыхары Аммербуха сябруюць з беларускімі сем'ямі, перапісваюцца, абменьваюцца падарункамі. Пацыенты дзіцячага аддзялення інфекцыйнай бальніцы атрымліваюць спецыяльнае лячэбнае харчаванне, толькі дзякуючы якому ўдаецца пераадолець іх найцяжкія хваробы, звязаныя з мутацыяй у генах (зноў Чарнобыль!). Гэтае харчаванне не выпускаецца ўвогуле ў краінах былога СССР, каштуе некалькі тысяч марак за адзін лячэбны цыкл і, натуральна, большасці з бацькоў не па кішэні. Аммербухскія дабрачынцы дасылаюць найкаштоўныя лекі для дыябетыкаў, дапамагаюць у набыцці запчастак для імпартовага дыягнастычнага абсталявання, без якога апошняе —металапом з лямпачкамі. Пра Саюз ведаюць у абласных дарослай і дзіцячай бальніцах, інфекцыйнай, у мэдсанчасці ВА "Хімвалакно" і скура-венералагічным дыспансэры.

І вось усё гэта можа спыніцца. Чытач не паверыць, але наша нямоглая дзяржава сама ўводзіць такія правілы, па якіх заходняя дабрачынасць становіцца амаль немагчымай. Не толькі немцы, а ўвогуле ўсе "добрыя людзі" замежжа з самога пачатку такога роду дзейнасці ажыццяўляюць яе амаль выключна на прынцыпах дакладнай адраснасці і недзяржаўнага супрацоўніцтва. Там хочуць бачыць, куды пайшла дапамога, каму, якім чынам і ў чым практычна ад яе была карысць. Там мяркуюць, што толькі мабільныя недзяржаўныя ініцыятывы здольны распараджацца гуманітарнымі грузамі і размяркоўваць дабрачынныя ахвяраванні эфектыўна і (без двукоссяў) чэсна.

Але так не лічыць наша дзяржава. Яна ўвяла такія мытныя правілы, па якіх трэба апісаць кожную ватоўку, кожную пару штаноў, кожную таблетку, што прыбылі з-за кардону. Гэта не пэрабольшанне. Акрамя таго, па тых жа леках, — купіўшы іх дома, аплаціўшы дастаўку ў Беларусь, дабрачынцы цяпер мусяць прадстаўляць сертыфікат на тое, што тыя лекі дазволены не толькі ў Нямеччыне ці Брытаніі, але і ў Беларусі, потым яны яшчэ аплочваюць аналізы па праверцы кожнага прывезенага медыкамента. А потым трэба заплаціць мытную пошліну! Пошліну за падарунак...

Як сказаў вядучы прэс-канферэнцыі, прадстаўнік камітэта "Дзеці Чарнобыля", Сяргей Шышкін, тыя, хто прымаў падобныя рашэнні, сваіх дзяцей у любым выпадку здолеюць выратаваць. А ў тым жа дыспансэры ўрачы і надалей будуць рабіць свае "прымочкі і баўтушкі" на свіным тлусце, бо няма банальных вазеліну, ёду, тальку, шмат чаго яшчэ. У рэанімацыйным аддзяленні абласной бальніцы стаіць імпартовае абсталяванне і не працуе, бо трэба набыць за 60000 Dm спецкампрэсар, а ў дзяржавы грошай на яго няма. Не будзе і штогадовай лекавай дапамогі Магілёўшчыне ў 1000000 Dm.

Зігфрыд Піркер казаў пра тое, што сваёй дапамогай яны, немцы, спрабуюць выправіць гістарычную віну свайго народа перад беларускім, выправіць не на паперы, а ў жыцці, сваімі ўласнымі рукамі і ахвярамі. Яны прагнуць дапамагчы нам адкрыцца да сапраўднай цывілізацыі і годнага ладу жыцця. І шчыра не разумеюць, чаму беларуская дзяржава так упарта перашкаджае ім у гэтым.

Сымон Глазштэйн.

Беларускі прэзідэнт, як вядома, вялікі аматар і фундатар мастацтва. Праўда, і густы яговыя і мецэнацкія жэсты носяць строга акрэслены характар. Так бывае з кожным з нас, гэта нармальна. Але гаворка ў нас аб прэзідэнце, а тут усё значна складаней. Ён у нас любіць фестываль "Славянскі базар" і яшчэ больш "Залатыя шлягер", і зусім не любіць фестываль "Магутны Божа".

Яму даспадобы мазаічнае "палатно веку", (19х19м), дзе разам з вялікімі светлымі і цёмнымі асобамі мінулай і сучаснай гісторыі любоўна, у арэоле німба, вытканы Аляксандр Лукашэнка, і зусім не па нораву мастацкія выставы рэспубліканскай творчай суполкі "Пагоня".

Яму падабаецца Іосіф Кабзон і значна менш — Уладзімір Співакоў, і зусім не падабаецца Генадзь Хазанаў. Ён не любіць Васіля Быкава і высока ставіць Івана Шамякіна.

Што тычыцца "важнейшего из всех искусств", то тут перавагі асабліва відавочныя. Гэта, дарэчы, было ацэнена: прэзідэнту "за большой вклад" быў уручаны прыз "Золотой Витязь" аднайменнага фестывалю савецкага (даруйце, славянскага) кіно.

У Беларусі мастацкія фільмы апошнім часам не здымаюцца. Тут шмат праблем, важнейшая з якіх —грошы. Прэзідэнт іх шчодра дае, але не Беларусьфільму, а Залатому Віцязю. Гэта не важна, праўда? Усе мы — адна сям'я, браты-славяне, а ў Расіі, як вядома, не толькі мова, а і кіно лепшыя за беларускія. І гэта так: расійскае кіно яўна лепшае за кіно савецка-беларускае, а што такое проста БЕЛАРУСКАЕ мы пакуль не ведаем. Але гаворка зараз не аб гэтым.

Гаворка аб кіназпапеі расійскага рэжысёра і акцёра Яўгена Мацвеева. Першы фільм "Любить по-русски" многія маглі бачыць на тэлеэкране. Коратка напомнім: былы першы сакратар абкома КПСС пасля краху сістэмы ідзе ў фермеры. Драма: тут вам і пераацэнка каштоўнасцей, і сямейная трагедыя, і мужнае процістаянне новым рускім.

Але эпапея на гэтым не была даведзена да канца. У Расіі, аднак, знакамітаму рэжысёру грошай на другі фільм "Любить по-русски" ніхто не даў. Зразумела, што ён звярнуўся да нашага прэзідэнта. Зразумела, што атрымаў усё, што хацеў.

І вось работа завершана. Прэм'ера нядаўна адбылася ў Мінску. У перапоўненай зале ў першым радзе сядзелі побач шчаслівыя прэзідэнт і рэжысёр.

А ў Маскве ўсё прайшло сціпла. Аб гэтым паведаміла газета "Московские новости". Мы вырашылі пазнаёміць вас з гэтай публікацыяй.

ТЫДНЁВІК.

Новые бывшие

КИНО

На российские экраны вышел фильм Евгения Матвеева «Любить по–русски – 2», поспев к 75–летнему юбилею автора.

День рождения народного артиста отмечался широко: телевидение показало его старые работы, вобравшие в себя все, за что, как принято считать, народ любит кино Матвеева: ум, честь, совесть нашей эпохи, любовь земную и неземную, сладку ягоду и русскую баню. Новый фильм тоже рассчитан на широкую зрительскую аудиторию. На самом популярном сеансе в кинотеатре «Художественный» было 25 человек (включая контролера и тех, кто смотрит кино по долгу службы). Сей досадный факт вряд ли способен поколебать миф о многомиллионном потенциальном зрителе, ждущем «народного кино» о простых, чистых и честных людях, в поте лица и трезвости мысли зарабатывающих свой хлеб и воплощающих «русскую идею» par excellence. Равнодушие зрителей тем более не свидетельствует и о том, что «ЛПР-2» автоматически переводится в разряд авторского кино «не для всех». Дело в скуке, богато разлитой на пленке «Кодак» в течение полутора часов экранного времени.

Представим себе, что герой фильма alter ego Евгения Матвеева и что в его уста вложено самое сокровенное. Словесные перлы, рассыпанные щедрой рукой сценариста Валентина Черных, сварены волей режиссера в крутую перловую кашу. Минимальная самоирония могла бы превратить картину в лихой пародийный комикс, который бы, играя, поучал. Но увы, все сделано всерьез и с надрывом.

«Красный» фермер воюет против новой русской мафии, не сгибается, даже попав в тюрьму, и переправляет при помощи сочувствующих ментов на волю «железный стих, облитый горечью и злостью» – статьи для местной газеты «Наш колокол» (естественно!) под сногсшибательным заголовком «Власть и коррупция» (еще бы!). Ему помогают: жена (Галина Польских), славная и верная (провожая мужа в тюрьму, спрашивает «о главном»: «Кому давать?» «Что давать?» – суровеет фермер. «Взятки, что же еще?» – смущается жена); молодой сосед, щедрый на все мужские проявления (Никита Джигурда, взваливший на свои широкие плечи бремя воплощения в нашем кинематографе размашистой русской натуры), и его супруга «из городских» (Лариса Удовиченко), а также сумрачная красавица (Ольга Егорова), чье нежное сердце разрывается между местным попом отцом Василием и бравым вертолетчиком. Ему мешают: все остальные – губернатор, милиция, бандиты и прочие демократы. Луч света в темном царстве – прокурорша в исполнении Зинаиды Кириенко: из ее сильно накрашенного рта вылетают фразы о законности, которая превыше всего. Впрочем, звучат они не менее тускло, чем размышления главного героя – все понятно и почти правильно, но неистребимо банально.

На съемках фильма «Любить по-русски-2»

Красавица, натурально, выбирает попа. Поп, естественно, оказывается боевой – при случае скрутит вооруженного бандита да и на путь истинный наставит («Где приемчикам-то обучился, крыса ты церковная?» – плачет бандит. «В десантных войсках, овца ты заблудшая», – отвечает веселый и находчивый о.Василий). Главный герой, конечно, победит на выборах («Как жить-то будем? – спрашивают подвыпившие мужики. – По-коммунистически или по-капиталистически?» «По совести!» – отвечает народный избранник) и станет губернатором. Взволнованная жена, снаряжая мужа на новую службу, вложит ему в папку иконку. Раскроет папку герой, увидит Спасителя, потеплевшим взором обведет собравшихся «отцов города» и скажет: «Ну что? С Богом!» На этом фильм и кончится.

Но, говорят, это еще не все – будет «ЛПР-3», где наш герой станет президентом. Совсем как в жизни.

Елена ВЕСЕЛАЯ

Адметнасць харчавання кожнага з народаў заключаецца ва ўмелым скарыстанні таго, што дае родная зямелька. Усё, што трэба для здаровага і смачнага харчавання ў нас ёсць сваё — найперш бульба і гародніна.

З гэтага нумара мы будзем дзяліцца з вамі тым, што ведаем і ўмеем самі, каб разам і навучыцца сілкавацца нядорага і проста, але ж — і разнастайна, з фантазіяй, смачна і карысна.

На гэтую тэму дасылайце і свае рэцэпты.

Запеканка картофельная

В протертый горячий вареный картофель добавить горячее молоко, сырые яйца, соль, растопленное масло и хорошо перемешать. Переложить половину всей массы на сковородку, смазанную маслом, разровнять, положить на нее слой поджаренного лука и накрыть остальной частью массы, снова разровнять, смазать сметаной и поставить в духовку. Выпекать 20-25 минут.

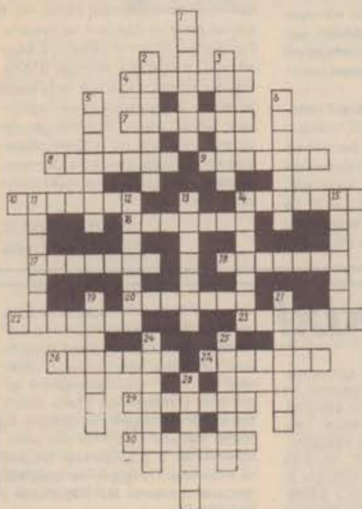
На 1 кг картофеля — 2 яйца, 3 головки лука, 1 стакан молока, 1/2 стакана сметаны, 3 ст. ложки масла.

Морковь тушеная

Очищенную морковь нарезать кружочками, положить в кастрюлю, залить наполовину водой, посолить, прибавить 1 ст. ложку масла, немного сахара, накрыть крышкой и тушить 20-25 минут. Заправить морковь мукой, смешанной с остальным маслом и тушить еще 5-10 минут.

На 1 кг моркови — 2 чайных ложки муки, 2 ст. ложки масла, соль, сахар.

Перакладзіце з рускай мовы на беларускую

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 4. Ворон. 7. Сарай (на заезжем дворе). 8. Ошибка. 9. Старикашка. 10. Час. 14. Колея. 16 Тайник. 17. Ошейник. 18. Веретено пряжи. 20. Однолеток. 22. Притеснение. 23. Весенние заморозки. 26. Хлеба. 27. Крупяной суп. 29. Сокрушение, сожаление. 30. Жительница.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1. Общество (собрание членов). 2. Проток (анат.). 3. Возмездие. 5. Привратник. 6. Контрабас. 11. Оговор, злословие. 12. Кочерыжка. 13. Сокольник. 14. Круг, кружок. 15. Носовой платок. 19. Подаяние. 21. Опушка. 24. Найденыш. 25. Принуждение. 28. Развлечение.

Са смеласцю і надзеяй

Магілёў апошнія гады набыў вядомасць шматлікімі фэстамі, канцэртамі, пленэрамі. Адны з іх атрымліваюць, як гаворыцца, вялікую прэсу, пра іншыя ведаюць толькі канкрэтныя прыхільнікі. Мы думаем, што ў мастацтве ўсё вартае ўвагі і падтрымкі. Сёння мы знаёмім чытачоў "ТМ" з магілёўскім музычным гуртом "Like Suiside". Гэта чацьвёра хлапцоў, у якіх усё добрае ў жыцці яшчэ наперадзе. У гурце: Уладзімір Лбоў — спеў, Аляксандр Клімкоў —бубны, Зміцер Рыжкоў — гітара і Сяржук Храмцоў — бас.

Гурт выпусціў у продаж касету з запісам свайго першага альбому пад назовам "The Choice" ("Выбар"). Яны граюць стыль "cove" з прыбамбасамі "rap"а. Штосьці такое танцавальнае. Касету можна набыць у студыі "Ліга".

Гэты альбом на самой справе варты ўвагі сённяшніх меламанаў, бо такі стыль толькі-толькі з'явіўся на Беларусі. Каму падабаюцца такія каманды, як "Spin Doctors" ці "Faith No More", будуць шчаслівы, калі ў іх фанатэцы з'явіцца новы гурт, да таго ж — і наш, мясцовы, роднамоўны.

Але галоўная навіна на сёння ў тым, што "Like Suiside" выйграў адборачны конкурс на рок-фестываль "Губерталіі, альбо Рок-сустрэчы пры старым каралеўскім тракце", што адбудзецца з 4 па 7 красавіка ў Гародні. Хлопцы ўвайшлі ў шасцёрку лепшых гуртоў, якія праз два туры конкурсу трапілі ў фінал. Пераможца будзе ўзнагароджаны запісам свайго альбому. Пажадаем магілёўскаму гурту перамогі.

Алесь ТАБОЛІЧ.

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Інфармацыйна-аналітычная газета, заснаваная Магілёўскай гарадской асацыяцыяй "КОЛА СЯБРОЎ".

Зарэгістравана ў Дзяржкамітэце Рэспублікі Беларусь па друку за № 831.

Газета выходзіць па пятніцах, пераважна на беларускай мове..

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 212030 г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

ТЭЛЕФОНЫ: 31-04-15, 22-97-82

Газета набрана і надрукавана афсетным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.М.Свярдлова. Зак. 3. Тыраж 2000 асобнікаў. Кошт 2000 руб.